

GMINA SPYTKOWICE

DIAGNOZA służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

**Gminny Program Rewitalizacji
dla Gminy Spytkowice
na lata 2016-2020**

Spytkowice, 2016

Instytut Rozwoju Miast

Zakład Polityki Miejskiej i Rewitalizacji

1. Antoni Matuszko – kierownik projektu
2. Marta Ziółkowska
3. Aleksandra Gargol
4. Dariusz Mikołajczyk
5. Katarzyna Kudłacz
6. Kamil Nowak
7. Martyna Tylka
8. Wojciech Dawid

Spis treści

1.	WPROWADZENIE.....	2
2.	PROCEDURA DELIMITACJI OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI ..	3
3.	WYZNACZENIE JEDNOSTEK URBANISTYCZNYCH	4
4.	OKREŚLENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK W ZAMIESZKAŁYCH JEDNOSTKACH URBANISTYCZNYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA.....	7
	I. Dane poligonowe.....	8
	Wskaźnik – Frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2015 r.....	8
	II. Dane liniowe	11
	Wskaźnik – Odsetek osób objętych pomocą społeczną w 2015 r.	11
	Wskaźnik – Liczba przestępstw i wykroczeń (2010-2015 r.).....	13
	III. Dane punktowe.....	14
	Wskaźnik – Średni ogólny wynik sprawdzianu szóstoklasisty w 2015 r.	14
	IV. Dane ogólne	15
	Wskaźnik – Odsetek osób bezrobotnych w 2015 r.	15
5.	ANALIZA SFERY SPOŁECZNEJ	16
	ETAP 1	16
	ETAP 2	17
	ETAP 3	18
	ETAP 4	19
6.	ANALIZA POZOSTAŁYCH SFER.....	21
	SFERA GOSPODARCZA	21
	SFERA ŚRODOWISKOWA	22
	SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	24
	SFERA TECHNICZNA	27
7.	WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO	32
8.	WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI	33
	Obszary zamieszkałe	33
	Obszary niezamieszkałe.....	33
9.	PODSUMOWANIE.....	34

1. WPROWADZENIE

Gmina Spytkowice to gmina wiejska, położona w południowej części województwa małopolskiego, w powiecie nowotarskim. Jediną miejscowością wchodzącą w skład gminy są Spytkowice, będące równocześnie siedzibą władz gminy. Gmina graniczy od północy z gminą Jordanów, od południa z gminą Bystra-Sidzina, od wschodu z gminą Raba Wyżna, natomiast od zachodu z gminą Jabłonka. Gmina Spytkowice zajmuje powierzchnię 32,18 km². W roku 2014 zamieszkiwało ją 4443 mieszkańców, natomiast gęstość zaludnienia wynosiła 138 os./km².

Przez gminę przebiega droga krajowa nr 7 relacji Elbląg – Chyżne, która jest częścią europejskiej trasy E77, łączącej kraje nadbałtyckie oraz Rosję z Węgry. Jest też fragmentem tzw. Zakopianki, drogi z Krakowa do Zakopanego. Najbliższe większe ośrodki miejskie to: Rabka Zdrój (12 km), Zakopane (48 km), Wadowice (53 km) oraz Nowy Targ (23 km).

Gmina Spytkowice została wydzielona z gminy Raba Wyżna w 1998 roku. Takie działanie wpłynęło na lokalny wzrost znaczenia Spytkowic. Główne funkcje spełniane przez Spytkowice przedstawia **Tabela 1**. Należy podkreślić, że dotyczą one jedynie poziomu lokalnego i mają wpływ jedynie na rozwój samej gminy.

Tabela 1. Funkcje spełniane przez gminę Spytkowice

LP.	FUNKCJA GMINY	OPIS
1	Administracyjna	Spytkowice są siedzibą organów gminy (Urzędu Gminy oraz jednostek podległych). Ośrodek pełni funkcję o znaczeniu lokalnym.
2	Handlowo-usługowa	W gminie działalność prowadzą firmy handlowe i usługowe, do których zalicza się głównie punkty handlowe i gastronomiczne.
4	Mieszkaniowa	W roku 2014 na terenie gminy było 1058 mieszkań użytkowych, w których znajdowało się 4835 izb mieszkalnych. Przeciętna wielkość użytkowa mieszkań na osobę wynosiła 24,8 m ² . Na analizowanym obszarze dominuje zabudowa jednorodzinna. Mieszkania w większości wyposażone są w podstawowe media oraz infrastrukturę.
5	Komunikacyjna	Przez teren gminy przebiega droga o znaczeniu krajowym nr 7.
6	Edukacyjna	Na terenie gminy funkcjonują 3 szkoły podstawowe, posiadające łącznie 19 oddziałów, jedno gimnazjum, a także jedna placówka przedszkolna.
7	Ochrony zdrowia i opieka medyczna	Na terenie gminy zlokalizowany jest jeden niepubliczny ośrodek opieki zdrowotnej oraz jedna apteka, na którą przypada 4443 mieszkańców.
8	Pomocy społecznej	W gminie zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

9	Kulturalna	Głównymi podmiotami realizującym zadania z zakresu szerzenia kultury są: Gminne Centrum Kultury w Spytkowicach oraz biblioteka gminna, gdzie organizowane są rozmaite cykliczne wydarzenia i spotkania warsztatowe.
10	Turystyczna	Gmina Spytkowice staje się coraz atrakcyjniejszym miejscem dla osób chcących korzystać ze stoków narciarskich. W okolicy wytyczone zostały trasy spacerowe oraz ścieżki rowerowe. Przez Przełęcz Spytkowicką przebiega niebieski szlak turystyczny. W gminie znajduje się siedem obiektów wpisanych do rejestru zabytków.
11	Sportowo-rekreacyjna	Obiekty sportowe, takie jak boiska usytuowane są na terenach szkolnych. Przy szkole nr 2 znajduje się boisko wielofunkcyjne ze sztuczną nawierzchnią oraz bieżnią. Zespół Szkół Podstawowo-Gimnazjalnych posiada halę sportową, gdzie organizowane są zawody tenisa stołowego, turnieje piłkarskie, a także wyścigi kolarstwa szosowego i górskiego. Na terenie gminy Spytkowice funkcjonują dwa wyciągi narciarskie.

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunku zagospodarowania przestrzennego gminy Spytkowice.

2. PROCEDURA DELIMITACJI OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Przedstawiona procedura delimitacji spełnia wymogi ustawy o rewitalizacji z 2015 r. w zakresie zbierania i przetwarzania, a także sposobu wizualizacji danych. Przyjęta metodologia, opracowana w Instytucie Rozwoju Miast, składała się z trzech etapów:

- 1) W pierwszej kolejności wyznaczono zamieszkałe jednostki urbanistyczne, stanowiące niepodzielne na kolejnych etapach prac fragmenty obszaru gminy, dla których zbierane i przetwarzane są dane dotyczące zjawisk w sferze społecznej, jak również w pozostałych sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Wstępny podział został poddany konsultacjom z przedstawicielami Urzędu Gminy w Spytkowicach. Po zakończeniu konsultacji i naniesieniu uwag zatwierdzony został ostateczny podział na jednostki urbanistyczne.
- 2) Kolejnym etapem było przeprowadzenie analizy wskaźnikowej i wskazanie obszaru zdegradowanego. Szczegółowej analizie poddano zebrane dane dotyczące degradacji w sferze społecznej. Wykorzystując wskaźnik syntetyczny wskazano te jednostki urbanistyczne, w których występuje kryzys w tej sferze. Ponadto, dla wszystkich analizowanych jednostek urbanistycznych zebrano informacje o degradacji dotyczącej sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. W ten sposób wskazano zdegradowane podobszary zamieszkałe.
- 3) Spośród zamieszkałych jednostek urbanistycznych uznanych za zdegradowane (tj. tych, na których natężenie kryzysu było najwyższe), jako obszar rewitalizacji wskazano 3 jednostki zamieszkałe.

3. WYZNACZENIE JEDNOSTEK URBANISTYCZNYCH

Pierwszym etapem w procesie delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji było wyznaczenie zamieszkałych, homogenicznych jednostek urbanistycznych. Jednostki te mają na celu uchwycenie specyfiki poszczególnych terenów, zwłaszcza funkcji dominującej na określonym obszarze, sposobu zagospodarowania przestrzennego oraz intensywności użytkowania, w pełni umożliwiając analizę zróżnicowania przestrzeni gminnej w kontekście wyznaczania obszaru zdegradowanego. Jedną z wielu zalet prowadzenia analiz w tak wyznaczonych jednostkach jest wysoka porównywalność wskaźników.

W procedurze wyznaczania jednostek urbanistycznych wykorzystano informacje dotyczące granic administracyjnych, obszaru zabudowy i użytkowania terenu, użytkowania gruntów, występowania dróg, cieków i obszarów cennych przyrodniczo (**Tabela 2**).

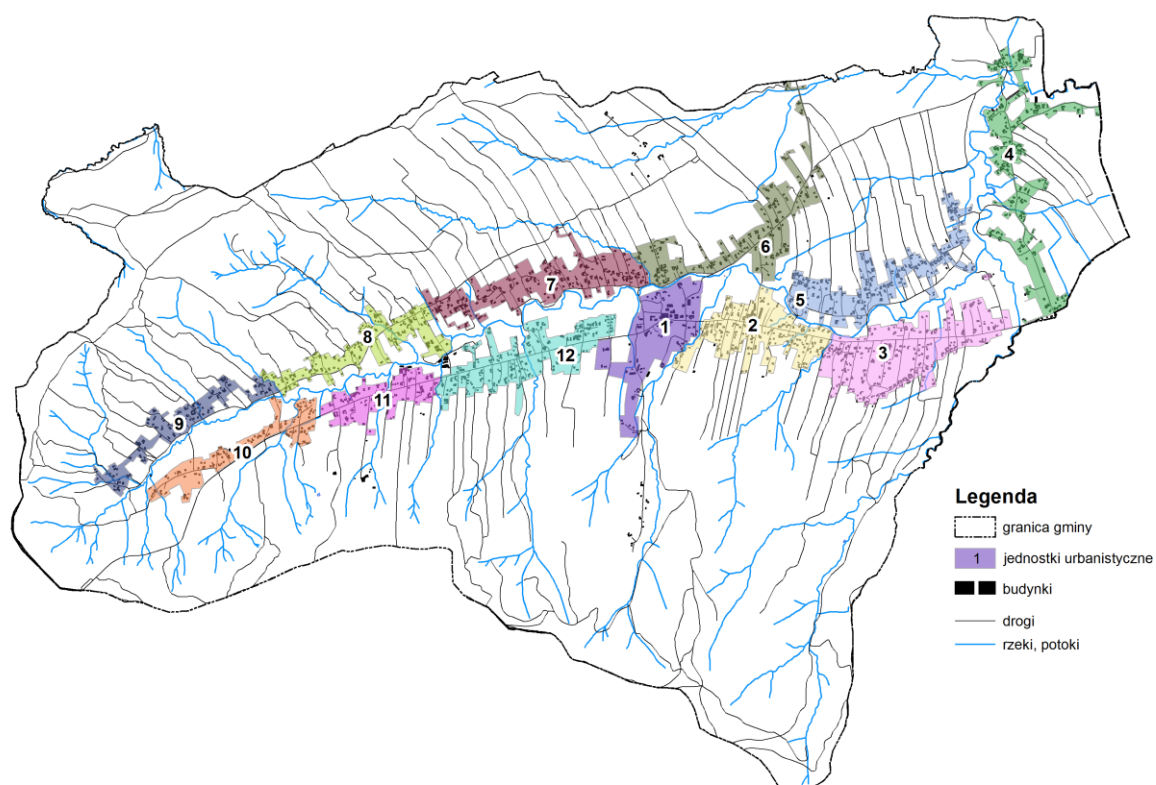
Tabela 2. Dane wykorzystane w procedurze wyznaczania jednostek urbanistycznych

Czynnik	Źródło danych	Zakres wykorzystywanych informacji	Przykładowe zestawy danych
GRANICE ADMINISTRACYJNE	- Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej - Urząd Gminy Spytkowice	- granice gminy - inne granice	- Państwowy Rejestr Granic - BDOT 10k
URBANIZACJA	- Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej - Urząd Gminy Spytkowice	- obszar zabudowy - użytkowanie terenu - granice administracyjne	- mapa topograficzna - ortofotomapa - BDOT 10k
MORFOLOGIA	- Starostwo Powiatowe w Nowym Targu - Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej - Urząd Gminy Spytkowice	- użytkowanie gruntów - budynki - ciągi komunikacyjne	- EGIB Gminy Spytkowice - ortofotomapa Gminy Spytkowice - Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Spytkowice - miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego
PRZYRODNICZE	- Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej	- wody powierzchniowe - obszary cenne przyrodniczo	- BDOT 10k

Na podstawie powyższych danych w obrębie gminy Spytkowice wyznaczono 12 zamieszkałych jednostek urbanistycznych (**Tabela 3, Rysunek 1**). Szczegółowy podział podyktowany był koniecznością spełnienia wymogów ustawowych, tj.: „Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy” (art. 10 ust. 2). Zastosowany podział umożliwił wyznaczenie jednostek o porównywalnej wielkości oraz zbliżonej liczbie mieszkańców.

Tabela 3. Powierzchnia oraz liczba ludności zamieszkującej w poszczególnych jednostkach urbanistycznych w gminie Spytkowice

Numer jednostki urbanistycznej	Nazwa jednostki urbanistycznej	Powierzchnia [ha]	Odsetek powierzchni [%]	Mieszkańcy	Odsetek mieszkańców [%]
1	Centrum	36,9	1,1	120	2,7
2	Pańskie	39,7	1,2	463	10,2
3	Pieczygrochówka	62,6	1,9	612	13,5
4	Sordylówka	41,6	1,3	428	9,5
5	Dziedzicówka	40,5	1,3	473	10,5
6	Kowalczykówka	43,4	1,3	402	8,9
7	Grzeškówka	45,1	1,4	476	10,5
8	Brandysówka	28,9	0,9	348	7,7
9	Żabówka	22,8	0,7	240	5,3
10	Machówka	22,1	0,7	235	5,2
11	Szcześniakówka	22,6	0,7	252	5,6
12	Brzeziniówka	36,5	1,1	401	8,9
SUMA		442,7	13,6	4450	98,5

Rysunek 1. Wyznaczone jednostki urbanistyczne na terenie gminy Spytkowice.

4. OKREŚLENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK W ZAMIESZKAŁYCH JEDNOSTKACH URBANISTYCZNYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji (art. 9 ust. 1) za **obszar zdegradowany** uznaje się obszar charakteryzujący się występowaniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), a także w przynajmniej jednej z pozostałych sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. W analizie służącej określeniu kryzysu w poszczególnych sferach wykorzystano wskaźniki charakteryzujące negatywne zjawiska w wyznaczonych uprzednio jednostkach urbanistycznych (**Tabela 4** i **Tabela 5**). W zależności od typu zgromadzonych danych (dane liniowe, poligonowe) zastosowano określone metody przetwarzania danych.

Tabela 4. Sfera społeczna – zjawiska oraz wykorzystane wskaźniki i mierniki (stan na 2015 rok)

Zjawisko	Przykładowe wskaźniki/mierniki	Źródło danych
BEZROBOCIE	Odsetek osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym	Powiatowy Urząd Pracy
UBÓSTWO	Odsetek osób objętych pomocą społeczną	Ośrodek Pomocy Społecznej
PRZESTĘPCZOŚĆ	Liczba przestępstw i wykroczeń	Komisariat Policji
POZIOM EDUKACJI	Średnie wyniki ze sprawdzianu szóstoklasisty	Urząd Gminy
AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA I OBYWATELSKA	Frekwencja w wyborach parlamentarnych	Państwowa Komisja Wyborcza

Tabela 5. Sfera gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i techniczna – zjawiska oraz wykorzystane wskaźniki i mierniki (stan na 2015 rok)

Zjawisko	Przykładowe wskaźniki/mierniki	Źródło danych
AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA	Odsetek aktywnych przedsiębiorców	Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA	Poziom średniodobowego stężenia pyłu PM10	Małopolska Infrastruktura Informacji Przestrzennej
DOSTĘPNOŚĆ PRZEDSZKOLI I ŻŁOBKÓW	Liczba dzieci w wieku 0-5 lat przypadająca na 1 miejsce w przedszkolu	Urząd Gminy
DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY SPORTOWEJ	Średnia odległość od obiektów infrastruktury sportowej	Targeo
STAN TECHNICZNY BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	Ocena stanu technicznego budynków użyteczności publicznej	Urząd Gminy

W zależności od typu zgromadzonych danych (punktowe, liniowe, poligonowe) zastosowano określone metody ich przetwarzania. Wykorzystane w analizie dane miały postać wektorową, co oznacza, że posiadały informacje o obiektach (punktowych, liniowych lub powierzchniowych), których opisanie możliwe jest przy użyciu zbioru punktów o określonych współrzędnych. Dane GIS wykorzystane w analizie reprezentowały trzy rodzaje geometrii plików wektorowych (trzy typy danych) (Suchecka J. (red.), 2014, *Statystyka przestrzenna. Metody analiz struktur przestrzennych*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa):

- **Dane poligonowe** – stanowiące zbiory współrzędnych definiujących, odwzorowane na mapie za pomocą obszarów o zamkniętych granicach;
- **Dane liniowe** – stanowiące zbiory współrzędnych definiujących kształt, odwzorowane na mapie za pomocą linii;
- **Dane punktowe** – opisane przez pary współrzędnych x i y , odwzorowane na mapie za pomocą punktów.

I. DANE POLIGONOWE

Wskaźnik – Frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2015 r.

Wskaźnikiem pozwalającym ocenić aktywność obywatelską mieszkańców jest frekwencja w wyborach.

Największym zainteresowaniem wśród mieszkańców gminy cieszyły się wybory prezydenckie w 2010 roku (77,11%) oraz wybory samorządowe w 2014 roku (54,30%). Poziom frekwencji nie jest zadawalający, ponieważ średnia z wyborów prezydenckich w 2015 roku (46,51%) oraz parlamentarnych w 2015 r. (46,13%) jest niższa od średnich uzyskanych dla Polski, województwa małopolskiego oraz powiatu nowotarskiego (dane udostępnione przez Państwową Komisję Wyborczą).

Do przedstawienia zróżnicowania zjawiska na poziomie jednostek urbanistycznych posłużono się frekwencją w wyborach parlamentarnych w 2015 roku.

1. Dane

- a. Wyniki wyborów parlamentarnych z października 2015 roku (źródło: Państwowa Komisja Wyborcza)
- b. Granice obwodów wyborczych (źródło: obwieszczenie władz gminy na stronie BIP)
- c. Gminna ewidencja ludności (źródło: Urząd Gminy).

2. Przetwarzanie danych

- a. Dane dotyczące frekwencji w wyborach:
 - Z arkusza kalkulacyjnego zawierającego wyniki wyborów parlamentarnych wybrano wyniki dla wszystkich obwodów znajdujących

się na terenie gminy Spytkowice. Sporządzono odrębny plik zawierający wyłącznie te dane.

b. Dane demograficzne:

- Obliczono liczbę osób uprawnionych do głosowania (czyli powyżej 18. roku życia) w danych jednostkach

c. Granice obwodów wyborczych:

- Zwektoryzowano granice obwodów wyborczych.

d. Do każdego obwodu przypisano wysokość frekwencji pozyskaną z PKW.

3. Analiza danych

- a. Używając narzędzia *Intersection* wyznaczono części wspólne obwodów wyborczych oraz jednostek urbanistycznych (komórki)
- b. W przypadku, gdy w jednostce znalazł się więcej niż jeden okręg wyborczy frekwencję przeliczano używając średniej ważonej z wykorzystaniem liczby ludności uprawnionej do głosowania w danej komórce:

$$F = \sum_{i=1}^n \frac{w_i x_i}{l_i}$$

Gdzie:

F – średnia frekwencja dla jednostki urbanistycznej

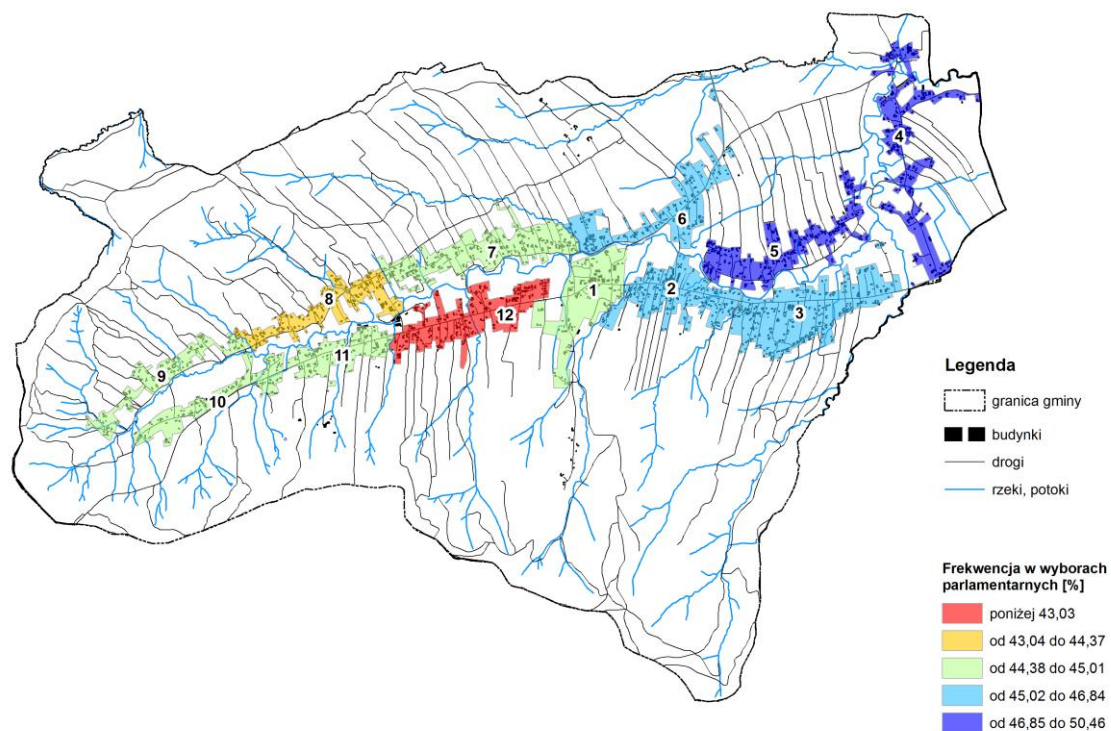
w – liczba mieszkańców uprawnionych do głosowania w komórce

l – liczba mieszkańców uprawnionych do głosowania w całej jednostce

x – frekwencja w obwodzie wyborczym odpowiadającym komórce

n – liczba komórek w jednostce urbanistycznej

4. Wizualizacja danych:

Rysunek 2. Frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2015 r. w jednostkach urbanistycznych gminy Spytkowo.

II. DANE LINIOWE

Wskaźnik – Odsetek osób objętych pomocą społeczną w 2015 r.

Na terenie gminy Spytkowice działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który realizuje zadania w tym zakresie. W ciągu ostatnich 10 lat kwota przeznaczona na realizację działań pomocowych na terenie gminy wzrosła prawie trzykrotnie (z 710067,00 zł do 2306000,21 zł). Największe wzrosty wydatkowania miały miejsce w latach 2004-2006 oraz 2009-2011.

W 2014 roku ze świadczeń pomocy społecznej korzystało 418 osób w 98 gospodarstwach domowych, co stanowiło 9,4% ogółu ludności gminy. Z kolei świadczenia rodzinne wypłacono 283 osobom na kwotę 1 435 000 zł (dane udostępnione przez Bank Danych Lokalnych GUS).

Obliczenia na poziomie wyznaczonych jednostek urbanistycznych:

1. Dane:

- a) Granice jednostek urbanistycznych
- b) Osie ulic
 - Dane w postaci liniowego pliku *shapefile* zawierającego osie ulic w gminie wraz z numeracją (brak nazw ulic w gminie)
- c) Punkty adresowe GUS
- d) Dane dotyczące osób objętych pomocą społeczną
 - Arkusz kalkulacyjny zawierający zbiorcze informacje na temat osób pobierających zasiłki w gminie Spytkowice według sektorów po 50 adresów (np. 1-50, 51-100 itd.).

2. Przetwarzanie danych

- a) Punkty adresowe:
 - Punkty adresowe przyporządkowano do jednostek urbanistycznych,
 - Obliczono liczbę mieszkańców dla każdej jednostki
- b) Dane dotyczące pomocy społecznej:
 - Tabelę połączono z plikiem zawierającym osie ulic.

3. Analiza danych

- a) Osie ulic z danymi dotyczącymi osób objętych pomocą społeczną
 - Każdy sektor z przyporządkowanymi osobami pobierającymi zasiłki został przypisany do jednostki urbanistycznej.
- b) W przypadku, gdy sektor został podzielony pomiędzy jednostki, liczbę osób pobierających zasiłki rozdzielono na klastry, używając udziału mieszkańców fragmentu sektora (klastra) do mieszkańców zamieszkujących w całym sektorze:

$$P = \frac{W * x}{z}$$

Gdzie:

P – liczba osób pobierających zasiłki w kłastrze

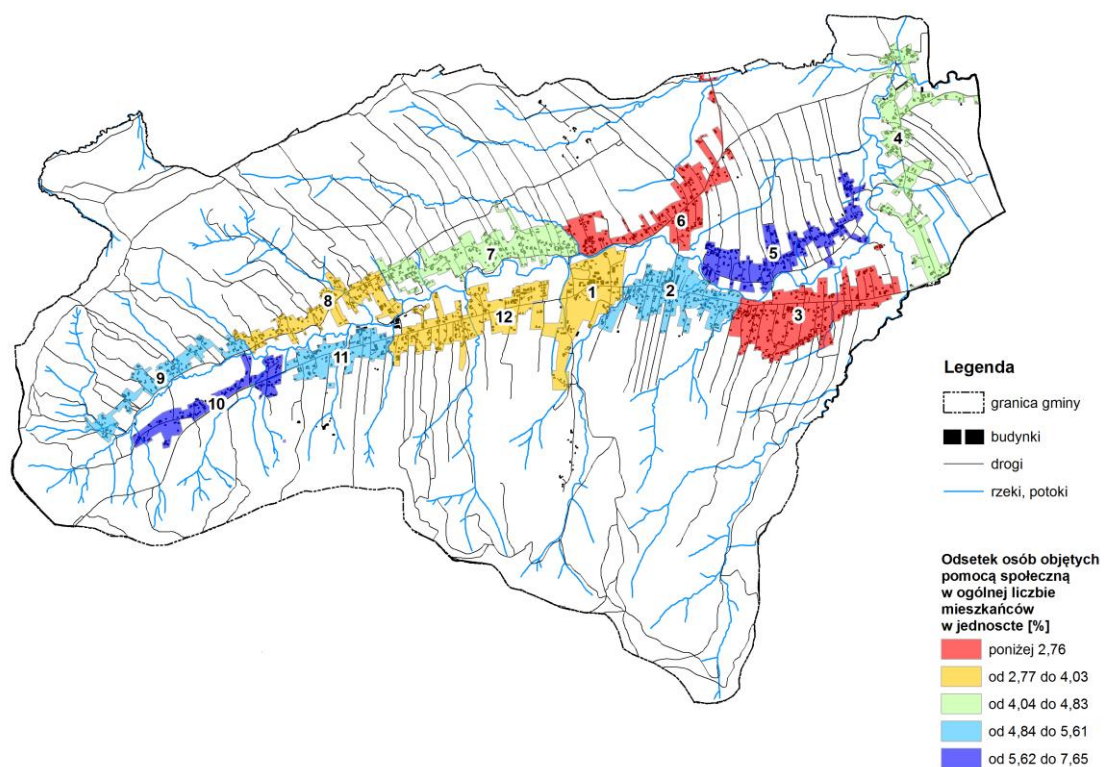
w – liczba osób zameldowanych w kłastrze

x – liczba osób pobierających zasiłki w danym sektorze

z – liczba osób zameldowanych w danym sektorze

- c) Zsumowano liczbę osób objętych pomocą społeczną dla każdej jednostki urbanistycznej i przeliczono ją na 100 mieszkańców

4. Wizualizacja danych:

Rysunek 3. Odsetek osób objętych pomocą społeczną w ogólnej liczbie mieszkańców w jednostkach urbanistycznych gminy Spytkowice

Wskaźnik – Liczba przestępstw i wykroczeń (2010-2015 r.)

Bezpieczeństwo publiczne to ogół instrumentów służących ochronie ludności przed incydentami zakłócającymi funkcjonowanie obywateli w społeczeństwie zgodne z przyjętymi normami prawno-obyczajowymi. Naruszeniem ładu publicznego jest zjawisko przestępczości. Według danych udostępnionych przez Komisariat Policji w Rabce-Zdroju na obszarze gminy Spytkowice od 2010 do 2015 roku popełnionych zostało łącznie 118 czynów zabronionych.

Wśród zgłaszanych przestępstw i wykroczeń najczęściej dotyczyło kradzieży z włamaniem (38), kolejno kradzieży rozumianej jako przestępstwo (22), kradzieży w rozumieniu wykroczenia (16), jak również zniszczenia mienia (przestępstwo – 16).

Obliczenia na poziomie wyznaczonych jednostek urbanistycznych:

1. Dane

- a. Liczba przestępstw i wykroczeń na poziomie sołectwa, z rozróżnieniem na rejony (źródło: Komisariat Policji w Rabce-Zdroju).
- b. Granice wyznaczonych jednostek urbanistycznych.
- c. Gminna ewidencja ludności (źródło: Urząd Gminy).

2. Przetwarzanie danych

- a. Dane dotyczące liczby przestępstw i wykroczeń:
 - Arkusz kalkulacyjny zawierający liczbę przestępstw i wykroczeń w poszczególnych rejonach gminy Spytkowice.
- b. Dane demograficzne:
 - Obliczono liczbę osób w danych jednostkach (na podstawie ewidencji ludności pozyskanej z Urzędu Gminy w Spytkowicach).
- c. Granice jednostek urbanistycznych:
 - Zwektoryzowano granice jednostek urbanistycznych.
- d. Do każdej jednostki przypisano liczbę przestępstw i wykroczeń.

3. Analiza danych

- a. Liczbę przestępstw przeliczano używając średniej ważonej z wykorzystaniem liczby ludności zamieszkałej w danej jednostce. W celu analizy danych statystycznych udostępnionych przez Komisariat Policji w Rabce-Zdroju zastosowano poniższy wzór służący obliczeniu średniej liczby przestępstw i wykroczeń, odnotowanych od 2010 do 2015 roku w danej jednostce urbanistycznej:

$$P = \sum_{i=1}^n \frac{w_i x_i}{l_i}$$

Gdzie:

P – średnia liczba przestępstw i wykroczeń dla jednostki urbanistycznej

w – liczba mieszkańców w danym rejonie

l – liczba mieszkańców w jednostce urbanistycznej

x – liczba przestępstw i wykroczeń w danym rejonie

n – liczba komórek w jednostce urbanistycznej

III. DANE PUNKTOWE

Wskaźnik – Średni ogólny wynik sprawdzianu szóstoklasisty w 2015 r.

Jedną z miar jakości świadczonych usług w dziedzinie edukacji są między innymi uśrednione wyniki egzaminów kończących kolejne etapy nauczania, tj. szkołę podstawową, gimnazjum oraz szkołę średnią. W przypadku kształcenia na pierwszym szczeblu systemu oświaty właściwym miernikiem są wyniki sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej. Egzamin na tym poziomie sprawdza wiedzę i umiejętności nabyte przez uczniów w odniesieniu do trzech przedmiotów, tj. języka polskiego, matematyki i języka obcego nowożytnego. Średni wynik uzyskany przez szóstoklasistów w Polsce w 2015 roku wyniósł nieco ponad 70%. W Spytkowicach pod względem badanej cechy szkoły plasują się poniżej średniej krajowej, wojewódzkiej oraz powiatu. Najlepszy średni wynik w analizowanym roku osiągnęła Szkoła Podstawowa nr 2 im. 12 Pułku Piechoty (71,4% z języka polskiego, 71,1% z części matematycznej oraz 81,4% z języka angielskiego). Z kolei najgorsze wyniki ze wszystkich trzech części uzyskali uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 3 im. Ojca Świętego Jana Pawła II (język polski – 68,9%, matematyka – 50,3%, język angielski – 72,6%) (dane udostępnione przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Krakowie).

Obliczenia na poziomie wyznaczonych jednostek urbanistycznych:

1. Dane

- a) Granice jednostek urbanistycznych
- b) Wyniki szóstoklasistów według punktów adresowych (źródło: szkoły podstawowe działające na terenie gminy)

2. Przetwarzanie danych

- a) Punkty adresowe przyporządkowano do jednostek urbanistycznych
- b) Dane zawierające cząstkowe wyniki uczniów z poszczególnych części sprawdzianu zsumowano, otrzymując całościowy wynik.

3. Analiza danych

- a) Całościowe wyniki uczniów przedstawiono w procentach i odniesiono je do jednostek urbanistycznych. Kolejno, przeliczono je za pomocą średniej arytmetycznej, uzyskując jeden uśredniony wynik dla całej jednostki.

IV. DANE OGÓLNE

Wskaźnik – Odsetek osób bezrobotnych w 2015 r.

Najbardziej niekorzystnym zjawiskiem na rynku pracy jest bezrobocie. Jego wysoki poziom potęguje wiele negatywnych zjawisk społecznych, a także przyczynia się do zmniejszenia aktywności gospodarczej mieszkańców. Na terenie gminy Spytkowice w 2015 roku zarejestrowanych było 167 bezrobotnych, z czego najwięcej osób młodych, będących w wieku 18-34 lat. W porównaniu do roku 2004 liczba ta znacząco się zwiększyła. Najwięcej bezrobotnych odnotowano w roku 2013 (235 osób). W podziale na płeć, w 2015 roku w każdej grupie wieku wśród osób pozostających bez pracy przeważały kobiety, stanowiąc 54,49% ogółu bezrobotnych (dane udostępnione przez Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Targu).

Obliczenia na poziomie wyznaczonych jednostek urbanistycznych:

1. Dane

- a) Liczba osób pozostających bez pracy w gminie Spytkowice (źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Targu)
- b) Liczba osób w wieku produkcyjnym w gminie Spytkowice, tj. kobiety od 18 do 59 lat oraz mężczyźni w przedziale 18-64 lata (źródło: Urząd Gminy w Spytkowicach)

2. Przetwarzanie i analiza danych

- a) Dane dotyczące liczby osób bezrobotnych odniesiono do liczby osób w wieku produkcyjnym na terenie gminy. Otrzymane wartości przypisano dla każdej z wyznaczonych jednostek. Z uwagi na brak szczegółowych danych dotyczących osób bezrobotnych (dysponowano danymi na poziomie całej gminy), poszczególnym jednostkom przypisano jednakowe wartości analizowanego wskaźnika.

5. ANALIZA SFERY SPOŁECZNEJ

ETAP 1

Zgodnie z art. 9 ustawy o rewitalizacji kryzys w sferze społecznej dotyczy szczególnie takich zjawisk, jak: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego oraz niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Zestawienie wybranych wartości wskaźników potrzebnych do dalszych analiz zaprezentowano w **Tabela 6**.

W przypadku wskaźnika obrazującego bezrobocie, tj. bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym, z uwagi na brak danych o miejscu zamieszkania osób pozostających bez pracy, podczas obliczeń posłużono się wartościami na poziomie całej miejscowości.

Tabela 6. Wartości wskaźników sfery społecznej w gminie Spytkowice

Jednostka urbanistyczna		Bezrobocie	Ubóstwo	Przestępczość	Edukacja	Aktywność społeczna i obywatelska
Numer	Nazwa	Bezrobotni na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]	Odsetek osób objętych pomocą społeczną [%]	Liczba przestępstw i wykroczeń	Średnie wyniki ze sprawdzianu szóstoklasisty [%]	Frekwencja w wyborach [%]
1	Centrum	6,00	4,03	9	52	45,01
2	Pańskie	6,00	5,62	8	76	46,34
3	Pieczygrochówka	6,00	2,76	22	79	46,84
4	Sordylówka	6,00	4,24	6	71	50,46
5	Dziedzicówka	6,00	6,98	8	76	48,69
6	Kowalczykówka	6,00	2,23	7	76	46,29
7	Grześkówka	6,00	4,83	4	58	44,99
8	Brandysówka	6,00	3,45	3	78	44,37
9	Żabówka	6,00	5,42	1	67	45,01
10	Machówka	6,00	7,66	13	64	44,97
11	Szczeńiakówka	6,00	5,56	13	78	44,76
12	Brzezinówka	6,00	3,74	15	46	43,03

ETAP 2

Z uwagi na fakt, iż wykorzystywane wskaźniki zapisane są w różnych jednostkach i przedziałach, a także opisują niepowiązane ze sobą zjawiska, ich porównywanie jest utrudnione. Dlatego też w kolejnym etapie pracy, w celu ich przeanalizowania zastosowano poniższy wzór służący znormalizowaniu wartości poszczególnych wskaźników dla sfery społecznej:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{S_j}$$

gdzie:

t_{ij} – wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i ,

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i ,

$\bar{x}_j$ – średnia arytmetyczna wskaźnika j ,

S_j – odchylenie standardowe wskaźnika j .

Tabela 7. Wartości wskaźników dla sfery społecznej w gminie Spytkowice po normalizacji

Jednostka urbanistyczna		Bezrobocie	Ubóstwo	Przestępczość	Edukacja	Aktywność społeczna i obywatelska
Numer	Nazwa	Bezrobotni na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Odsetek osób objętych pomocą społeczną	Liczba przestępstw i wykroczeń	Średnie wyniki ze sprawdzianu szóstoklasisty	Frekwencja w wyborach
1	Centrum	-1,00	-0,43	-0,01	-1,52	0,46
2	Pańskie	-1,00	0,58	-0,19	0,68	-0,23
3	Pieczygrochówka	-1,00	-1,25	2,30	0,96	-0,49
4	Sordylówka	-1,00	-0,30	-0,55	0,26	-2,36
5	Dziedzicówka	-1,00	1,46	-0,19	0,71	-1,44
6	Kowalczykówka	-1,00	-1,59	-0,37	0,72	-0,20
7	Grzeškówka	-1,00	0,08	-0,91	-0,96	0,47
8	Brandysówka	-1,00	-0,81	-1,09	0,91	0,79
9	Żabówka	-1,00	0,46	-1,44	-0,16	0,46
10	Machówka	-1,00	1,90	0,70	-0,39	0,48
11	Szcześniakówka	-1,00	0,54	0,70	0,91	0,59
12	Brzezinówka	-1,00	-0,62	1,06	-2,11	1,48

W przypadku wskaźników charakteryzujących poziom edukacji oraz aktywność społeczną i obywatelską, gdzie wysoka wartość wskaźnika jest zjawiskiem pozytywnym (stymulanta), wartości otrzymane po normalizacji zostały pomnożone przez (-1).

ETAP 3

W kolejnym etapie zsumowano wartości poszczególnych wskaźników we wszystkich jednostkach urbanistycznych, w celu otrzymania jednego syntetycznego wskaźnika negatywnych zjawisk społecznych. Do analizy tych danych statystycznych posłużono się wzorem:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

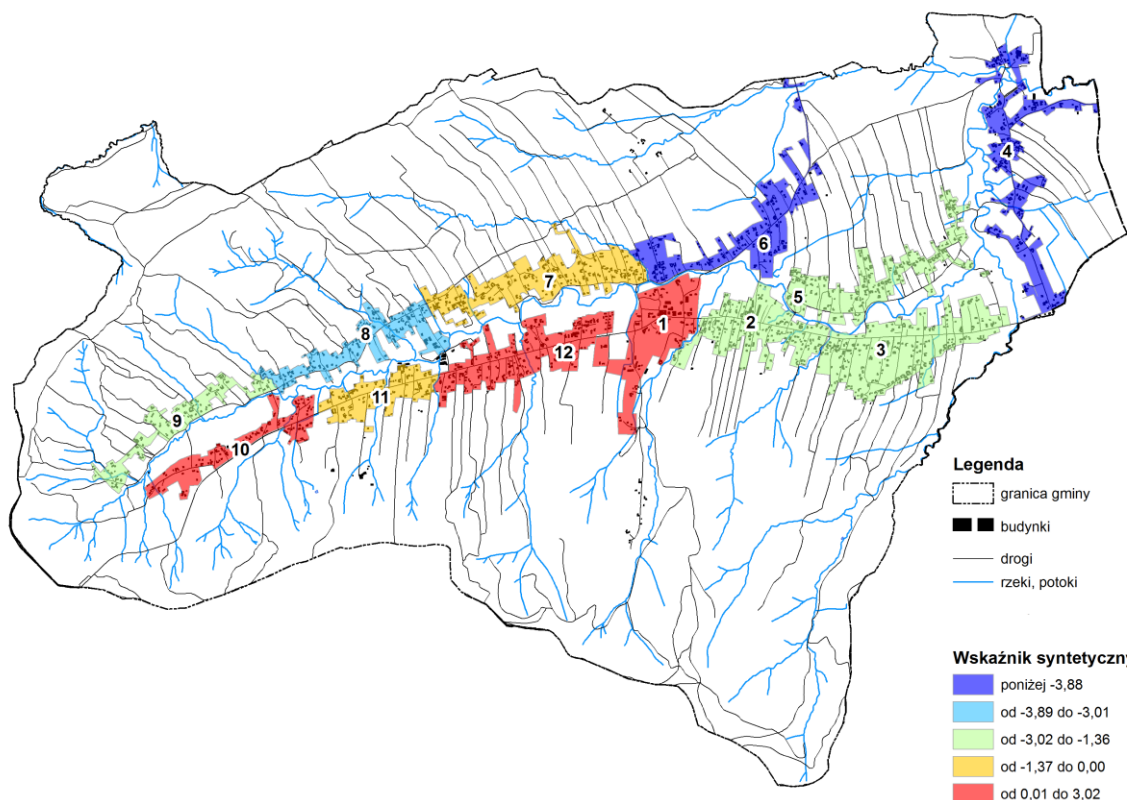
P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk,

n – liczba wskaźników (cech),

t_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i .

Tabela 8. Wartości wskaźnika syntetycznego dla wyznaczonych jednostek w gminie Spytkowice

Jednostka	Bezrobocie	Ubóstwo	Przestępczość	Edukacja	Aktywność społeczna i obywatelska	Wartość wskaźnika
	Bezrobotni na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Odsetek osób objętych pomocą społeczną	Liczba przestępstw i wykroczeń	Średnie wyniki ze sprawdzianu szóstoklasisty	Frekwencja w wyborach	
1	-1,00	-0,43	-0,01	1,52	0,46	0,53
2	-1,00	0,58	-0,19	-0,68	-0,23	-1,52
3	-1,00	-1,25	2,30	-0,96	-0,49	-1,40
4	-1,00	-0,30	-0,55	-0,26	-2,36	-4,47
5	-1,00	1,46	-0,19	-0,71	-1,44	-1,89
6	-1,00	-1,59	-0,37	-0,72	-0,20	-3,89
7	-1,00	0,08	-0,91	0,96	0,47	-0,40
8	-1,00	-0,81	-1,09	-0,91	0,79	-3,02
9	-1,00	0,46	-1,44	0,16	0,46	-1,37
10	-1,00	1,90	0,70	0,39	0,48	2,47
11	-1,00	0,54	0,70	-0,91	0,59	-0,08
12	-1,00	-0,62	1,06	2,11	1,48	3,02

Rysunek 4. Wskaźnik syntetyczny w jednostkach urbanistycznych gminy Spytkowice

ETAP 4

Analiza wskaźnikowa sfery społecznej pozwoliła określić skalę problemów społecznych zachodzących w poszczególnych jednostkach urbanistycznych. Biorąc pod uwagę kwestię ubóstwa w najgorszej sytuacji w gminie znalazły się jednostki, takie jak Dziedzicówka i Machówka. Pod względem poziomu przestępczości największe problemy zaobserwowano w jednostkach Pieczygrochówka i Brzeziniówka. Analizując poziom edukacji za jednostki najbardziej kryzysowe uznano Brzeziniówkę oraz Centrum, natomiast najsłabszą aktywnością społeczną i obywatelską odznaczyły się jednostki Brzeziniówka i Brandysówka.

Zestawiając ze sobą wyniki charakteryzujące poszczególne zjawiska takie, jak: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji oraz niewystarczający poziom aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców, otrzymano wskaźnik syntetyczny opisujący sferę społeczną. Im wyższa wartość wskaźnika syntetycznego, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia kryzysu w sferze społecznej. Z kolei ujemne wartości wskaźnika syntetycznego wskazują na stosunkowo pozytywny obraz zjawisk społecznych, a zatem na niższe prawdopodobieństwo wystąpienia kryzysu w sferze społecznej.

W **Tabela 9** kolorem czerwonym oznaczono jednostki urbanistyczne pozostające w kryzysie sfery społecznej, mogące stanowić podobszary obszaru zdegradowanego na terenie gminy

Spytkowice. Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji w gminie Spytkowice wyznaczono trzy jednostki zdegradowane w sferze społecznej:

- **Jednostka nr 12 – Brzezinówka,**
- **Jednostka nr 10 – Machówka,**
- **Jednostka nr 1 – Centrum.**

Tabela 9. Jednostki zdegradowane w sferze społecznej na terenie gminy Spytkowice

Numer jednostki urbanistycznej	Nazwa jednostki urbanistycznej	SFERA SPOŁECZNA
1	Centrum	+
2	Pańskie	-
3	Pieczygrochówka	-
4	Sordylówka	-
5	Dziedzicówka	-
6	Kowalczykówka	-
7	Grześkówka	-
8	Brandysówka	-
9	Żabówka	-
10	Machówka	+
11	Szczęśniakówka	-
12	Brzezinówka	+

Uwagi: + jednostki zdegradowane w sferze społecznej, - jednostki niezdegradowane w sferze społecznej.

6. ANALIZA POZOSTAŁYCH SFER

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przeanalizowano negatywne zjawiska w pozostałych sferach, tj. gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. W analizie zjawisk kryzysowych w powyższych sferach wykorzystano zarówno metody ilościowe, jak i jakościowe.

SFERA GOSPODARCZA

Procesy kształtujące sferę gospodarczą wpływają na dynamikę rozwoju społeczno-ekonomicznego. Powyższa zależność jest szczególnie zauważalna na szczeblu lokalnym. Zjawiska i przemiany gospodarcze w znacznym stopniu determinują kierunek oraz dynamikę rozwoju w pozostałych sferach.

Według danych pochodzących z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, na koniec 2015 roku w gminie zarejestrowanych było 203 aktywnych przedsiębiorców. Od roku 2004 obserwuje się stopniowy wzrost liczby podmiotów funkcjonujących na lokalnym rynku, co wskazuje na potencjał rozwojowy gminy w omawianej sferze. Zdecydowana większość podmiotów skupionych na terenie gminy Spytkowice prowadzi działalność usługową (w 2014 roku stanowiły one około 57% wszystkich zarejestrowanych firm) i należy do sektora prywatnego (w 2014 roku było to około 96,6%). W strukturze wielkościowej podmiotów gospodarczych w Spytkowicach dominują osoby fizyczne prowadzące własną działalność gospodarczą oraz mikroprzedsiębiorstwa, tj. podmioty zatrudniające do 9 pracowników. Tej wielkości podmioty gospodarcze stanowią prawie 95% ogółu jednostek gospodarczych zarejestrowanych w gminie.

Kryzys w sferze gospodarczej oceniono na podstawie analizy wskaźnika przedstawiającego odsetek przedsiębiorców reprezentujących daną jednostkę urbanistyczną. Otrzymane wartości przyrównano do wyliczonej średniej dla gminy (4,56%). Jeżeli wartość wskaźnika była niższa od średniej dla gminy, jednostkę urbanistyczną klasyfikowano jako zdegradowaną w sferze gospodarczej. Dane dotyczące liczby przedsiębiorców pozyskano z Urzędu Gminy w Spytkowicach.

Tabela 10. Odsetek przedsiębiorców w wyznaczonych jednostkach urbanistycznych na poziomie gminy Spytkowice (dane za rok 2015)

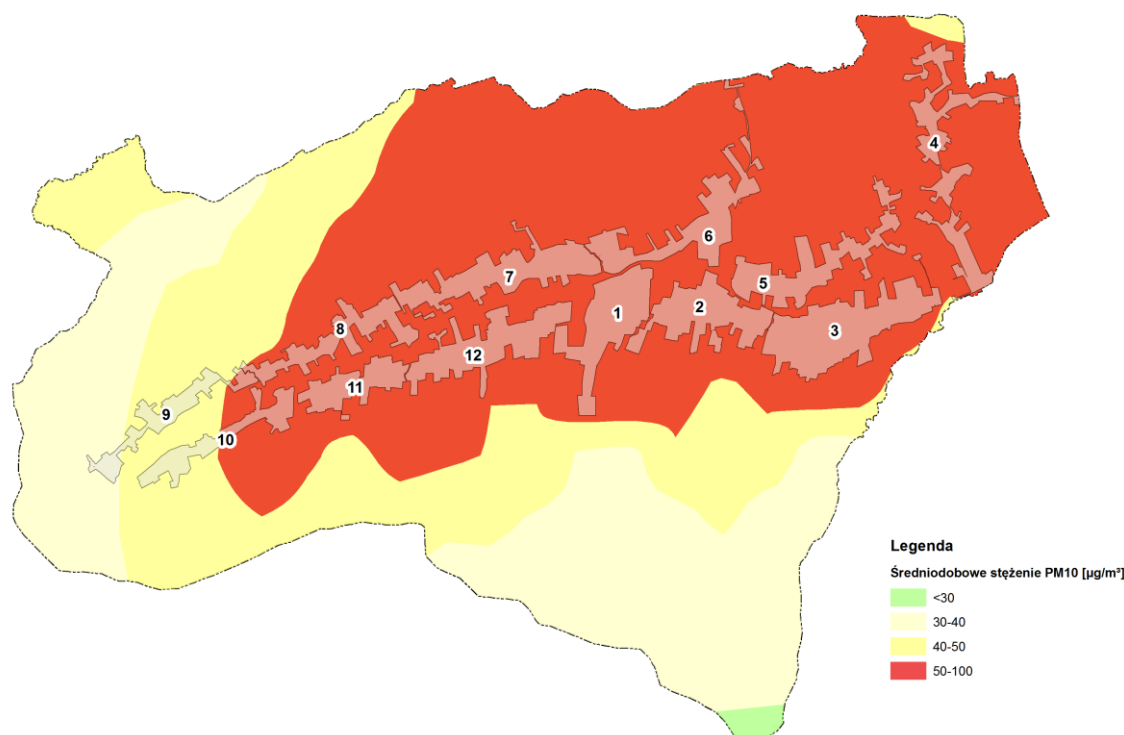
Numer jednostki urbanistycznej	Nazwa jednostki urbanistycznej	Liczba przedsiębiorców [os.]	Liczba mieszkańców ogółem [os.]	Odsetek przedsiębiorców [%]
1	Centrum	17	120	14,17
2	Pańskie	23	463	4,97
3	Pieczygrodzówka	35	612	5,72
4	Sordylówka	24	428	5,61
5	Dziedzicówka	24	473	5,07
6	Kowalczykówka	17	402	4,23
7	Grześkówka	12	476	2,52
8	Brandysówka	11	348	3,16
9	Żabówka	6	240	2,50
10	Machówka	9	235	3,83
11	Szczęśniakówka	8	252	3,17
12	Brzezina	17	401	4,24

Uwagi: średni odsetek przedsiębiorców dla gminy wynosi 4,56%.

SFERA ŚRODOWISKOWA

Kryzys w sferze środowiskowej przeanalizowano na podstawie danych obrazujących średnie dobowe stężenie pyłu PM10 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]. Informacje te pozyskano ze strony Małopolskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej (<http://miip.geomalopolska.pl/imap/>). Gmina wiejska Spytkowice nie posiada punktów oraz sieci monitorujących zanieczyszczenia emitowane do atmosfery. Pozyskane informacje to efekt interpolacji danych pochodzących z innych stacji aerosanitarnych rozlokowanych na obszarze województwa małopolskiego.

Poziom dopuszczalny dla stężenia średniodobowego wynosi $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Jeżeli na ponad 50% powierzchni wyznaczonej jednostki urbanistycznej stwierdzono występowanie obszarów, w których powyższa dopuszczalna norma została przekroczona, całą jednostkę klasyfikowano jako zdegradowaną w sferze środowiskowej (**Rysunek 5, Tabela 11**).

Rysunek 5. Średnie dobowe stężenie pyłu zawieszonego PM10 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] na terenie gminy Spytkówice.

Tabela 11. Występowanie obszarów, w których średnie dobowe stężenie pyłu PM10 przekracza wartości dopuszczalną $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (dane za rok 2011)

Numer jednostki urbanistycznej	Nazwa jednostki urbanistycznej	Występowanie obszarów, w których średnie dobowe stężenie pyłu PM10 przekracza wartości dopuszczalną $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$
1	Centrum	1
2	Pańskie	1
3	Pieczygrochówka	1
4	Sordylówka	1
5	Dziedzicówka	1
6	Kowalczykówka	1
7	Grześkówka	1
8	Brandysówka	1
9	Żabówka	0
10	Machówka	0
11	Szczeńiakówka	1
12	Brzezinówka	1

Uwagi: 0 – brak obszarów, 1 – występowanie obszarów

Badanie pomiaru hałasu komunikacyjnego wykonane w 2013 przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie pozwoliło ocenić warunki akustyczne terenów położonych przy drodze krajowej nr 7. Gmina Spytkowice, z racji bezpośredniego położenia przy tej arterii narażona jest na niekorzystne warunki akustyczne. Punkt pomiaru hałasu w miejscowości Spytkowice zlokalizowano na parkingu przy posesji nr 625, w odległości 10 m od krawędzi jezdni oraz na wysokości 4 m nad poziom terenu. Po obu stronach jezdni pierwsza linia zabudowy, usytuowana wzdłuż drogi, stanowi luźną zabudowę mieszkaniową i usługową, z przewagą budynków dwukondygnacyjnych oraz jednokondygnacyjnych. Analizowany odcinek drogi wyróżnia się dobrym stanem nawierzchni o szerokości pasa ruchu wynoszącej 3,5 m.

Według badania pomiaru natężenia hałasu, wykonanego w dniach 14-15 maja 2013 roku, natężenie ruchu w gminie Spytkowice wyniosło 7769 pojazdów na dobę, z czego ponad 2000 stanowiły pojazdy ciężkie. Płynny strumień poruszających się pojazdów był taki sam zarówno w porze dziennej, jak i w porze nocnej. Długość odcinka pomiarowego wyniosła 2,4 km. W ciągu dnia średnia wartość równoważonego poziomu dźwięku wyniosła 68,2 dB, co stanowiło 105% wartości dopuszczalnej (65,0 dB). W porze nocnej natężenie hałasu komunikacyjnego oscylowało w granicy 63,4 dB, co daje ponad 113% wartości dopuszczalnej (56,0 dB). W dzień najwyższy poziom dźwięku odnotowano pomiędzy godziną 6:00 a 7:00, natomiast nocą pomiędzy 5:00 a 6:00. Najniższe poziomy dźwięku odnotowano pomiędzy godziną 21:00 a 22:00 (dzień) oraz 2:00 a 3:00 (noc). Przez całą dobę średnie wartości równoważonego poziomu dźwięku przewyższały normy dopuszczalne. W dzień były to wartości powyżej 3,2 db, natomiast w nocy przekroczenia oscylowały w granicy 7,4 dB.

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKcjONALNA

Na poziom i jakość życia mieszkańców gminy niewątpliwie wpływa dostępność infrastruktury społecznej (między innymi do obiektów ochrony zdrowia, placówek edukacyjnych, obiektów infrastrukturalnych i sportowych) oraz infrastruktury technicznej (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa, system oczyszczania ścieków).

Elementem infrastruktury społecznej w przestrzeni gminy są obiekty użyteczności publicznej. Gmina Spytkowice zapewnia mieszkańcom dostęp do różnych usług publicznych, wśród których należy wskazać między innymi:

- usługi edukacyjne,
- usługi zdrowotne,
- usługi kulturalne.

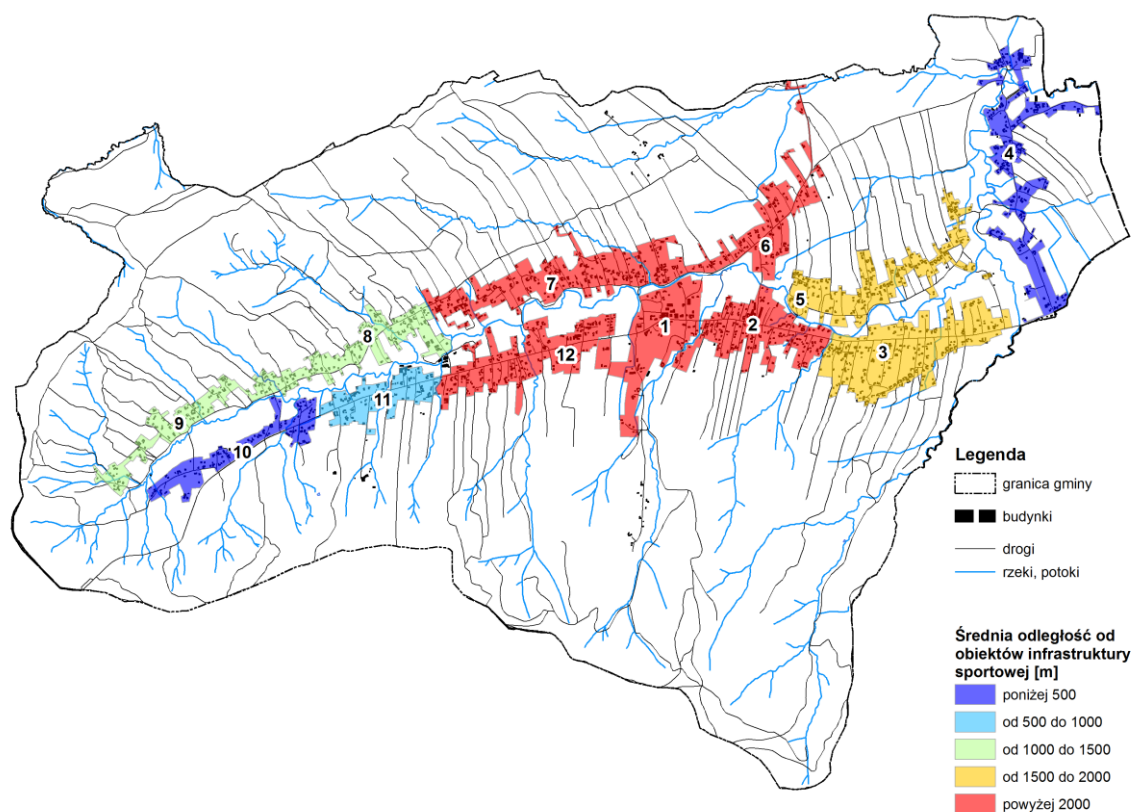
Wysoka dostępność obiektów użyteczności społecznej pozwala na zaspokojenie potrzeb oświatowych, kulturalnych oraz socjalnych ludności, a tym samym zwiększa walory przestrzeni publicznej. W przestrzeni Spytkowic infrastruktura społeczna zlokalizowana jest głównie w centralnej części miejscowości.

W zakresie usług edukacyjnych gmina ma za zadanie zapewnić dzieciom i młodzieży objętej obowiązkiem szkolnym wychowanie, kształcenie oraz opiekę. Gmina Spytkowice spełnia ten obowiązek poprzez działalność placówek oświatowych. Na terenie gminy działają łącznie cztery tego typu jednostki: 1 przedszkole, 2 szkoły podstawowe oraz 1 zespół szkół podstawowo-gimnazjalnych. Brak żłobka na terenie gminy oraz zbyt mała liczba miejsc w placówce edukacji przedszkolnej wpływają na gorsze postrzeganie usług z zakresu edukacyjno-wychowawczego, a tym samym obniżają jakość życia mieszkańców.

Usługi z zakresu ochrony zdrowia na terenie gminy Spytkowice pełni jedna przychodnia, jaką jest Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, który mieści się w budynku Urzędu Gminy. Gmina na swoim terenie nie ma żadnego szpitala (ogólnego ani specjalistycznego). Najbliższe tego typu placówki, z których mogą korzystać mieszkańcy znajdują się w oddalonej o około 13 km Rabce Zdroju oraz w położonym o około 23 km Nowym Targu. Na terenie gminy mieszkańcy mogą korzystać jedynie z jednej apteki.

Działalność kulturalną z ramienia samorządu prowadzi Gminne Centrum Kultury w Spytkowicach, organizując wiele różnych imprez i wydarzeń kulturalnych, które kierowane są do szerokiego grona odbiorców. Jednocześnie prowadzone są różnorodne zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych. W placówce znajduje się także Gminna Biblioteka Publiczna.

Sferę przestrzenno-funkcjonalną przeanalizowano pod kątem dostępności do obiektów infrastruktury sportowej. Materiały graficzne pozyskane z Urzędu Gminy Spytkowice prezentowały lokalizację boisk sportowych w przestrzeni gminy. Jeżeli średnia odległość od wskazanych obiektów infrastruktury sportowej przekraczała wartość 2000 m, jednostkę urbanistyczną klasyfikowano jako zdegradowaną w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.

Rysunek 6. Średnia odległość [m] od obiektów infrastruktury sportowej na tle jednostek urbanistycznych gminy Spytkówice

Tabela 12. Średnia odległość [m] jednostki urbanistycznej od obiektów infrastruktury sportowej

Numer jednostki urbanistycznej	Nazwa jednostki urbanistycznej	Średnia odległość jednostki urbanistycznej od wybranych obiektów infrastruktury sportowej [m]
1	Centrum	1
2	Pańskie	1
3	Pieczygrochówka	0
4	Sordylówka	0
5	Dziedzicówka	0
6	Kowalczykówka	1
7	Grześkówka	1
8	Brandysówka	0
9	Żabówka	0
10	Machówka	0
11	Szczeńiakówka	0
12	Brzeziniówka	1

Uwagi: 0 – brak obszarów, 1 – występowanie obszarów

Wskaźnikiem uzupełniającym analizę sfery przestrzenno-funkcjonalnej była dostępność do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych na terenie gminy. Na podstawie informacji pozyskanych z Urzędu Gminy w Spytkowicach obliczono liczbę dzieci w przedziale wieku od 0 do 6 lat przypadającą na jedno miejsce w przedszkolu. W 2015 roku w gminie było 363 dzieci w wieku 0-6 lat, natomiast w roku szkolnym 2015/2016 liczba miejsc w jedynym funkcjonującym na terenie gminy Spytkowice przedszkolu wynosiła 125, z czego 75 zapewniało wyłącznie pięciogodzinną opiekę. Zatem, na jedno miejsce w placówce przypadało **2,9** dzieci od 0 do 6 lat (oraz **7,26** dzieci na jedno miejsce w przypadku opieki dłuższej niż pięciogodzinna), co obrazuje wyraźnie większe zapotrzebowanie wśród mieszkańców gminy na tego typu usługi.

SFERA TECHNICZNA

Według *art. 9 ust. 1 pkt 4 ustawy o rewitalizacji*, analiza sfery technicznej powinna obejmować takie zagadnienia, jak: degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych (w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym) oraz brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Sferę techniczną przeanalizowano w oparciu o wskaźniki jakościowe na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Gminy w Spytkowicach. Ocenie poddano stan techniczny budynków użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie gminy. Wskazano 7 tego typu obiektów. Zły lub średni stan techniczny budynków występujących w danej jednostce urbanistycznej stanowił uzasadnienie, aby zaklasyfikować obszar jako kryzysowy w sferze technicznej.

Tabela 13. Stan techniczny budynków użyteczności publicznej w gminie Spytkowice

Lp.	Nazwa obiektu	Adres	Rodzaj obiektu	Stan techniczny	Numer i nazwa jednostki urbanistycznej
1.	Zespół Szkół Podstawowo-Gimnazjalnych	Spytkowice 12	szkoła	dobry	1. Centrum
2.	Szkoła Podstawowa nr 2	Spytkowice 566	szkoła	bardzo dobry	4.Sordylówka
3.	Szkoła Podstawowa nr 3	Spytkowice 153	szkoła	dobry	10.Machówka
4.	Gminne Przedszkole „Stokrotka”	Spytkowice 29	przedszkole	bardzo zły	1. Centrum
5.	Urząd Gminy w Spytkowicach	Spytkowice 26	urząd	dobry	1. Centrum

6.	Poprzedni budynek Urzędu Gminy w Spytkowicach	Spytkowice 19	dawny urząd, obecnie przeznaczony na cele społeczne	dobry	1. Centrum
7.	Gminne Centrum Kultury w Spytkowicach: – Gminna Biblioteka Publiczna, – Ośrodek Kultury, – Wioska Internetowa	Spytkowice 14a	biblioteka i centrum kultury	bardzo dobry	1. Centrum

Tabela 14. Ocena stanu technicznego budynków użyteczności publicznej w gminie Spytkowice

Numer jednostki urbanistycznej	Nazwa jednostki urbanistycznej	Stan techniczny
1	Centrum	1
2	Pańskie	0
3	Pieczygrochówka	0
4	Sordylówka	0
5	Dziedzicówka	0
6	Kowalczykówka	0
7	Grzeškówka	0
8	Brandysówka	0
9	Żabówka	0
10	Machówka	0
11	Szczęśniakówka	0
12	Brzezinówka	0

Uwagi: 0 – stan dobry lub bardzo dobry, 1 – stan zły lub średni

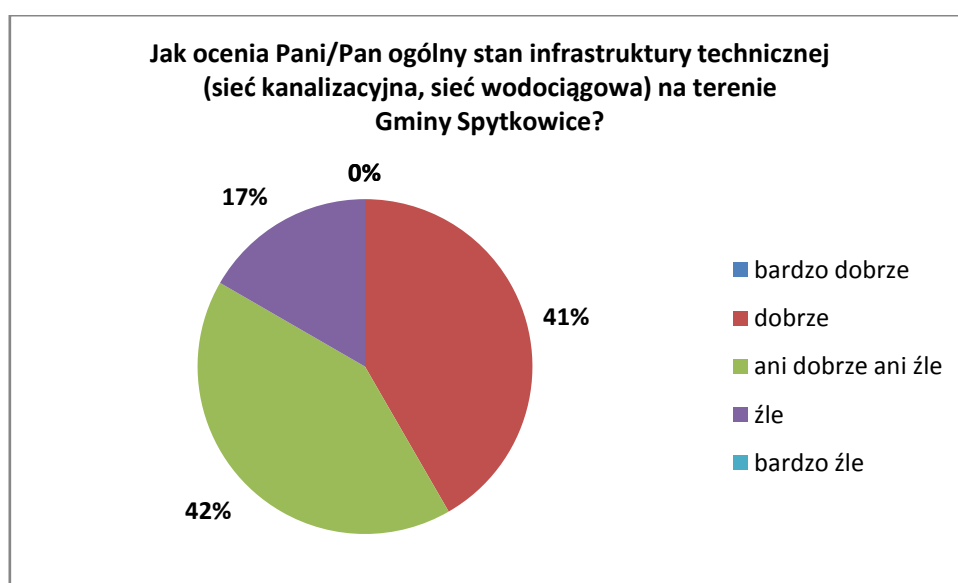
Uzupełnieniem oceny sfery technicznej są wyniki ankiety przygotowanej w formie elektronicznej, skierowanej do mieszkańców Gminy Spytkowice w celu poznania ich opinii oraz oczekiwań. Kwestionariusz ankiety dostępny był na oficjalnej stronie internetowej gminy oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Spytkowice podczas trwania konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Spytkowice. Badanie przeprowadzono w dniach 04.07-05.08.2016 r. Odpowiedzi 12 respondentów zaprezentowano poniżej.

Zdecydowana większość mieszkańców ocenia stan infrastruktury technicznej na terenie Gminy Spytkowice (**Rysunek 7**) jako ani dobry, ani zły (42% odpowiedzi) lub zły (41% odpowiedzi). W przypadku pytania o stan techniczny obiektów użyteczności publicznej, takich jak np. przedszkola, szkoły, budynki związane z kulturą, obiekty usług sportu i rekreacji (**Rysunek 8**), przeważały opinie neutralne (odpowiedzi „ani dobrze, ani źle” udzieliło 42% ankietowanych) oraz pozytywne (stan dobry wskazało 33% respondentów). W ocenie mieszkańców najlepszym stanem technicznym wyróżniają się takie obiekty użyteczności publicznej znajdujące się na terenie Gminy Spytkowice, jak (**Rysunek 9**): Centrum Kultury (10 ocen „bardzo dobrych” i 2 oceny „dobre”), poprzedni budynek Urzędu Gminy (10 ocen „dobrych” i po jednej ocenie „bardzo dobrej” oraz „poprawnej”) oraz Szkoła Podstawowa nr 2 (9 ocen „dobrych”, 2 oceny „bardzo

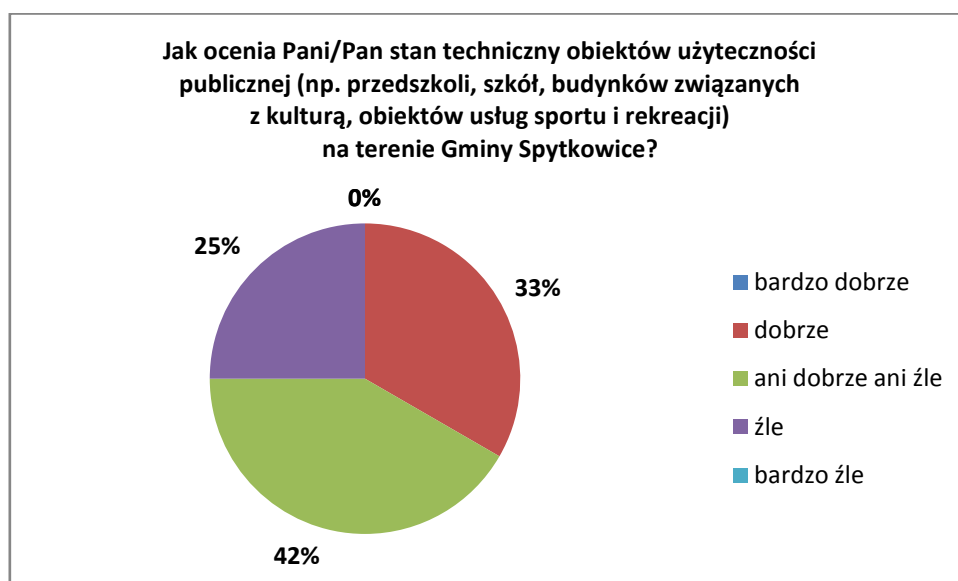
dobrze” i jedna ocena „poprawna”). Najniższą ocenę stanu technicznego wśród wszystkich obiektów użyteczności publicznej otrzymało Przedszkole „Stokrotka” (10 ocen „bardzo złych” oraz po jednej ocenie „złej” i „poprawnej”).

Kolejne z pytań dotyczyło oceny stanu technicznego sieci drogowej na terenie Gminy Spytkowice (**Rysunek 10**). Połowa ankietowanych wskazała w tym przypadku odpowiedź „dobrze” (50% głosów). Opinia mieszkańców dotycząca pytania o fakt, czy prace związane z poprawą stanu dróg na terenie gminy są wystarczające (**Rysunek 11**) była negatywna – odpowiedź „nie” wskazała ponad połowa respondentów (58%). Z kolei ponad 80% ankietowanych opowiedziało się pozytywnie w pytaniu o ocenę stanu urządzeń i obiektów towarzyszących komunikacji publicznej, takich jak na przykład wiaty przystankowe, czy kosze na śmieci (odpowiedź „dobrze” wskazało 83% respondentów) (**Rysunek 12**).

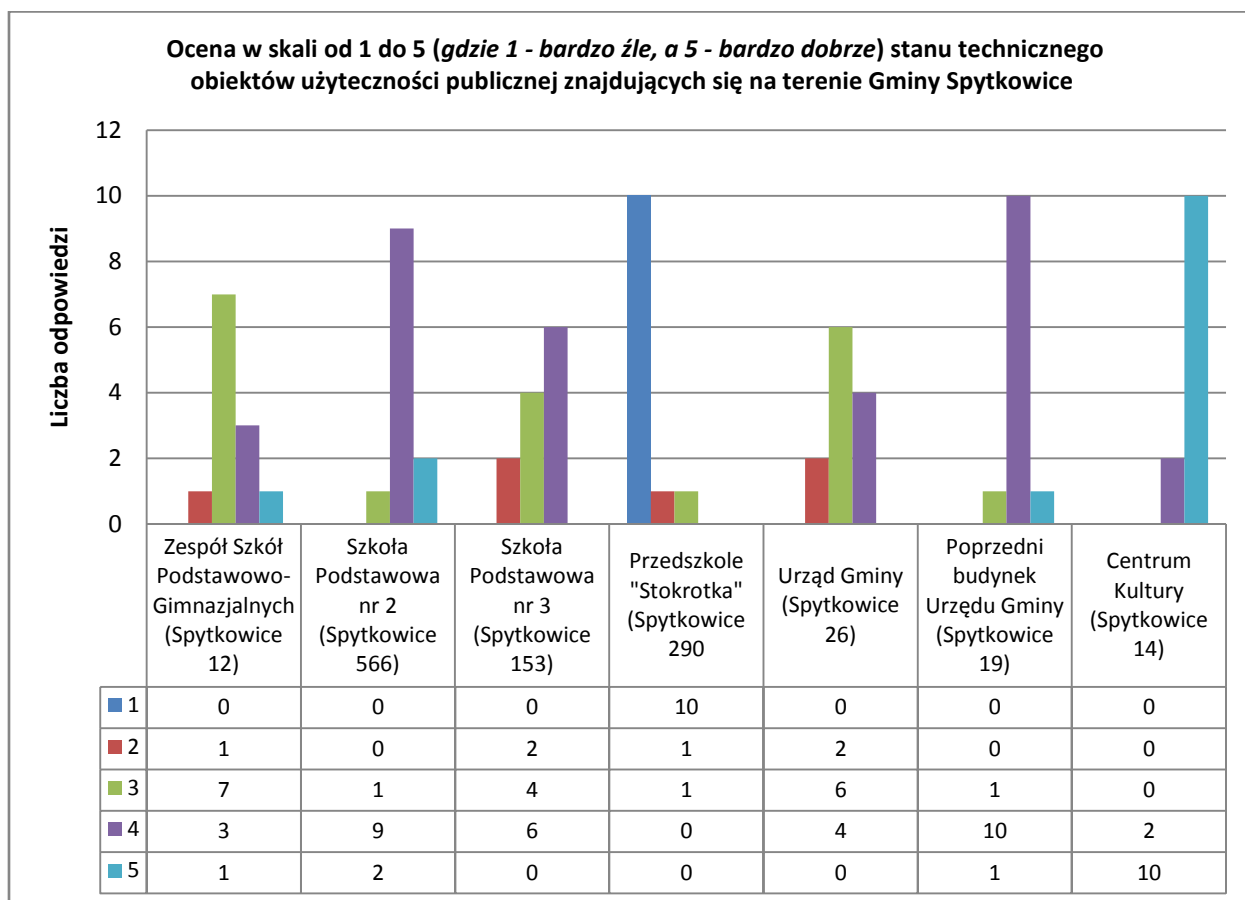
Rysunek 7.

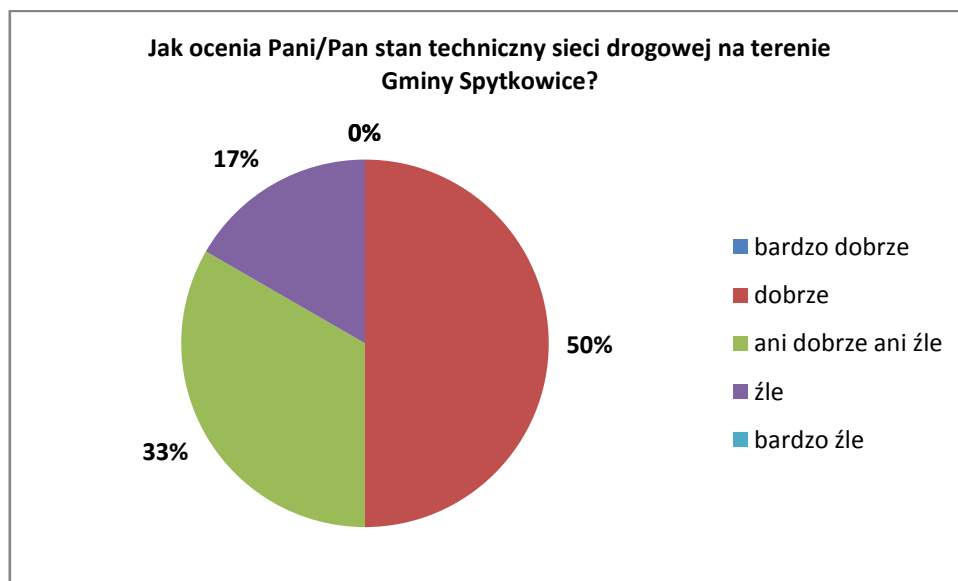
Rysunek 8.

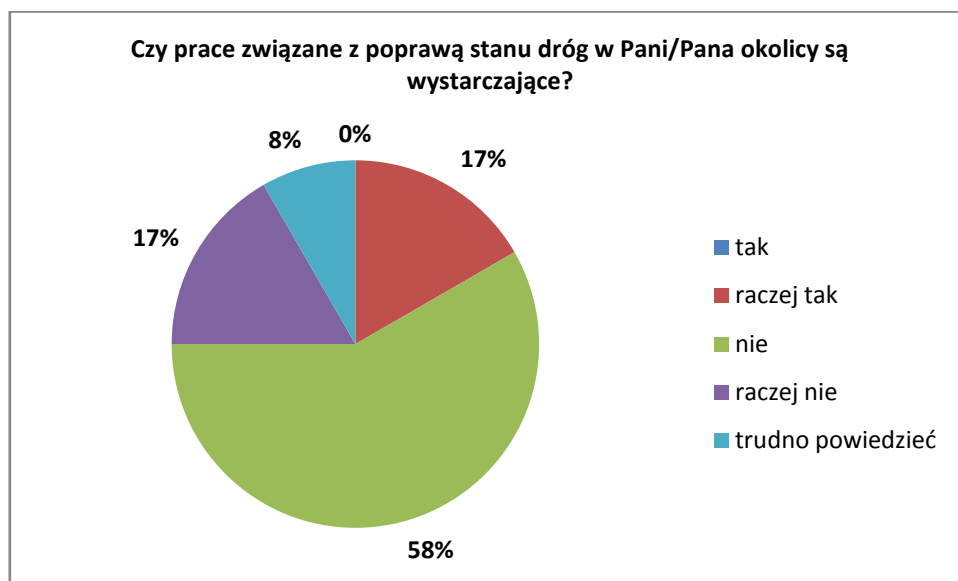
Rysunek 9.

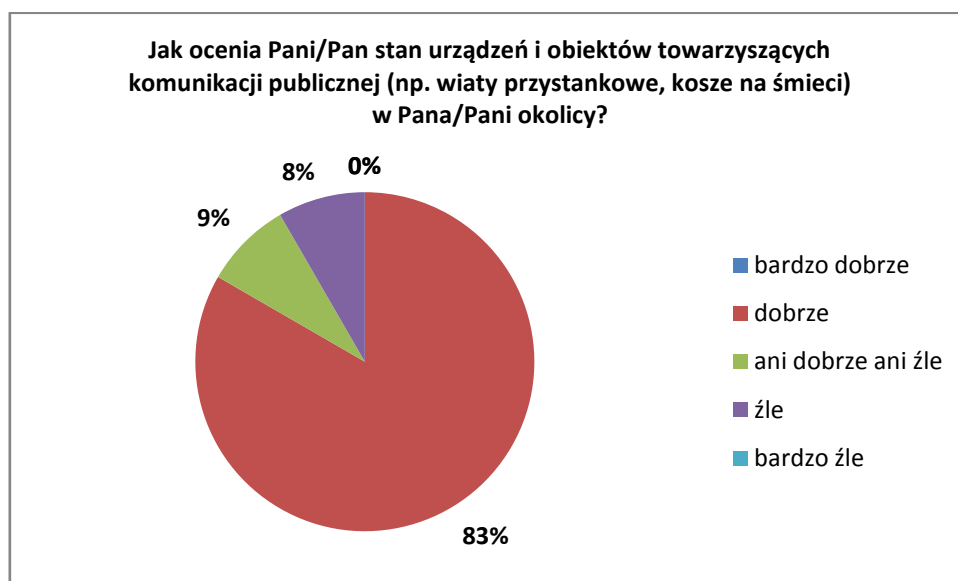
Rysunek 10.

Rysunek 11.

Rysunek 12.

7. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

W wyniku analizy sfery społecznej oraz pozostałych sfer, tj. gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej, otrzymano macierz ukazującą koncentrację negatywnych zjawisk w poszczególnych jednostkach urbanistycznych. W **Tabela 15** plusem zaznaczono występowanie negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach. Dodatkowo kolorem czerwonym wyróżniono jednostki zdegradowane w sferze społecznej i w przynajmniej jednej z pozostałych sfer.

Tabela 15. Występowanie problemów w poszczególnych sferach

Jednostka	Nazwa	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna	JEDNOSTKA OBJĘTA KRYZYSEM
1	Centrum	+	-	+	+	+	+
2	Pańskie	-	-	+	+	-	-
3	Pieczygrochówka	-	-	+	-	-	-
4	Sordylówka	-	-	+	-	-	-
5	Dziedzicówka	-	-	+	-	-	-
6	Kowalczykówka	-	+	+	+	-	-
7	Grzeškówka	-	+	+	+	-	-
8	Brandysówka	-	+	+	-	-	-
9	Żabówka	-	+	-	-	-	-
10	Machówka	+	+	-	-	-	+
11	Szczęśniakówka	-	+	+	-	-	-
12	Brzezinówka	+	+	+	+	-	+

Uwagi: + podobszary obszaru zdegradowanego, - podobszary obszaru niezdegradowanego.

Obszar zdegradowany stanowi trzy podobszary zamieszkałe (zamieszkałe jednostki urbanistyczne), których łączna powierzchnia wynosi 95,5ha, co stanowi 2,9% ogólnej powierzchni gminy. Zamieszkuje je 756 osób, co stanowi 16,8% wszystkich mieszkańców gminy.

Obszar zdegradowany przedstawiony został na mapie oznaczonej jako **załącznik nr 1**.

8. WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI

OBSZARY ZAMIESZKAŁE

Z przeprowadzonej analizy jakościowej i ilościowej wynika, że na terenie gminy Spytkowice znajdują się trzy podobszary obszaru zdegradowanego, które mogłyby podlegać rewitalizacji. Obszary te łącznie nie przekraczają limitów dotyczących obszaru rewitalizacji, które przewiduje ustawa o rewitalizacji: maksymalnie 30% - liczba ludności, maksymalnie 20% - powierzchnia terenu.

Zapisy ustawy o rewitalizacji, a także szczególna koncentracja negatywnych zjawisk w badanych jednostkach urbanistycznych stały się podstawą do wskazania całości obszaru zdegradowanego jako obszaru rewitalizacji, wybierając tereny, które zgodnie z *art. 10 ust. 1 ustawy* mają istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, w których gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

Obszarem rewitalizacji objęto trzy zamieszkałe podobszary obszaru zdegradowanego, będące równocześnie zamieszkałymi jednostkami urbanistycznymi:

- **Brzezinówka (jednostka nr 12),**
- **Machówka (jednostka nr 10),**
- **Centrum (jednostka nr 1).**

Obszar rewitalizacji zajmuje powierzchniowo 95,5 ha (2,9% ogólnej powierzchni gminy) i zamieszkiwany jest przez 756 mieszkańców, co stanowi 16,8% ogółu ludności gminy.

Powyższe podobszary obszaru zdegradowanego zostały wskazane jako obszar rewitalizacji z uwagi na znaczne nasilenie problemów społecznych (są to trzy najbardziej kryzysowe jednostki w sferze społecznej) oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.

Granice obszaru rewitalizacji przedstawione zostały na mapie oznaczonej jako **załącznik nr 1**.

OBSZARY NIEZAMIESZKAŁE

Zgodnie z zapisem ustawy (art. 10 pkt. 3) do obszaru rewitalizacji można dołączyć tereny przemysłowe, w tym portowe i wydobywcze, tereny powojenne albo pokolejowe, na których występują negatywne zjawiska, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1-4, oraz gdy działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art. 9 ust. 1.

Na terenie gminy Spytkowice nie wyróżniono zdegradowanych, niezamieszkałych obszarów.

9. PODSUMOWANIE

W wyniku przeprowadzonej analizy wskaźnikowej i procedury delimitacyjnej wskazano obszar zdegradowany, a następnie obszar rewitalizacji, składający się z trzech podobszarów obszaru zdegradowanego, będących zamieszkałymi jednostkami urbanistycznymi. Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji gmina Spytkowice realizować będzie działania mające na celu zapewnienie optymalnych warunków wychodzenia z kryzysu w sferze społecznej, a także w sferach pozostałych. Zdefiniowanie podstawowych problemów i podjęcie kroków zmierzających do ich zniwelowania powinno przyczynić się do podniesienia poziomu i jakości życia mieszkańców.